

IZHAJA VSAK DAN

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pismilene šteje, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje, po 5 nvd. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smertnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino oglaševanja in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)

Izdajatelj odgovor: urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskar: Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20.

Poštno-hranilnični račun šteje 841-652. TELEFON št. 11-57.

Polumesec ugaša!

Zidovi Carigrada se že rušijo!

ATEJE 8. (Izv.) Grške čete so zavzele Solun.

BELGRAD 8. (Izv.) Bitolj (Monastir) je že v srbskih rokah.

Srbi pred Kruševim. — Ohrid in Bitolj zavzeti? — Boji pred Solunom. — Velika bitka pri Bitolju in Dibri. — Srbi prodirajo proti m. rju. — Ranjenci in ujetniki v Belgradu. — Atašiji na bojiščih. — Ministrske konference.

BELGRAD 7. (Srbski tiskovni urad „Edinosti.“ — Za včerajšnje število prepozno) Po zavzetju Prilepa po srbski vojski so se razbiti oddelki turške vojske umaknili proti Bitolju in Ohridu v velikem neredu. Kraji med Kičevim in Prilepom se kar prvič vdajajo srbski vojski, tako da je srbske armade že pred Kruševim, za katere se privatno poroča, da je že zavzeto.

Z drugimi oddelki se je srbska vojska že približala Dibri, Strugi, Odridu in Bitolju. Srbska konjica se nahaja že v bližini Struge in Ohrida, tako da bo Dibra v najkrajšem času popolnoma izolirana in prav tako Bitolj.

Nekateri listi poročajo danes, da je Ohrid že padel in da beže Turki iz Ohrida popolnoma razbiti proti Etbasanu. Listi poročajo tudi, da so Srbi že zavzeli Bitolj in celo tudi, da se je že začel boj pri Solunu. Toda te vesti še nikakor niso potrjene in prodiranje srbskih čet bo naltavalo tu na precejšnje težave vsled nedostopnosti terena, ki je v veliko oporo turškemu in arnavtskemu odporu.

Isto se je videlo tudi pri Prilepu in Prizrenu, kjer so se vršile veliko večje bitke, kakor se je poročalo prve čase. Srbska vojska dela prave čudeže vsrjalosti in junaštva pri nadaljnjem prodiranju od Veleza na jug in na zapad. Zito pa je tudi treba uspešnejših okupacij ceniti tem više in jim pripisovati tem večji pomen.

Pri Bitolju, Dibri in morda tudi pri Ohridu se pričakuje precej hudi boj.

Pri zavzetju Džakovice je Črnogorcem veliko pomagala Živkovičeva artiljerija, ki se je včeraj še z večino svoje vojske nahajal v Peči. Kakor se zdi, udari Živkovič s svojim oddelkom skupaj s Črnogorci proti Skadru in morju, kamor krene tudi del Jančkovičeve vojske po zavzetju Dibre.

Snoči je prispelo v Belgrad zopet 310 ranjencev, davi pa 700 ujetnikov. Poleg državnih bolnišnic je sedaj v Belgradu 19 rezervnih bolnišnic za ranjence. Občina izdaja na mesec rodbinam v vojni se nahajajočim rodbinskih vzdrževalcev 75.000 dinarjev pod pore. Vlada je odredila, da se siromašnim rodbinam vojakov na občinske stroške dajo podpore, izvrše zaostala poljska dela in poseje žito.

Sedaj šele so dovolili Srbi inozemskim

vojnimi atašejem, da so odpotovali v Skoplje in na bojišča.

Vojna uprava je javila, naj se zavračajo vsi prostolci, ker so nepotrebni.

Vrše se pogosto ministrske konference o položaju, vendar pa so popolnoma prezgodnje vesti, ki se raznašajo o kakoršnihkoli sklepih. Vlada je še vedno nimenja, da dotlej, dokler se ne konča vojna, ni nika koršno meritorno posvetovanje aktualno. Dosedanja posvetovanja so večinoma veljala izvrševanju rednih poslov in urejanju razmer v osvobojenih krajih.

Aeronavti pri Srbih in Črnogorcih.

BAR 8. (Izv.) Semkal je danes prišlo dvoje angleških, troje srbskih in četrto francoskih avijatikov. Pričakujejo aeroplanov, ki pridejo po morju in so namenjeni srbski in črnogorski armadi.

Spor med avstrijskim konzulom in srbskim vojaštvom.

BELGRAD 8. (Izv.) Med avstrijskim konzulom v Prizrenu in med srbskim vojaškim poveljstvom je baže prišlo do hudega spora, ker se je zelo nekulturno obnašal pri zavzetju mesta.

BUDIMPEŠTA 8. (Izv.) O kakem sporu med avstrijskim konzulom v Prizrenu in srbskim poveljstvom do sedaj tu ni ničesar znanega.

Ujetniki in ranjenci v Belemgradu.

BELGRAD 8. (Izv.) Danes je prispel v mesto drugi transport ujetnikov in sicer 76 oficirjev, 46 podoficirjev in 578 vojakov. Prišel je tudi transport ranjencev, obstajajo iz 60 srbskih ter 250 turških in albanskih. Med Turki je 21 oficirjev.

Samo Srbom ničesar!

BUDIMPEŠTA 8. (Izv.) Avstro-ogrski belogrski poslanik Ugron se je zopet vrnil v Carigrad. Javil se bo Paščinu in mu obrazložil, da si Avstrija želi s Srbijo razmer, kakor so bile pod Andras-yelem. — Nemški in italijanski belogrski poslanik je pa dobil nalogo, da pouči Srbijo, da trozveza ne more pustiti, da bi Srbi prišli na tak način do morja (?)

Francози so za Srbe proti Avstriji.

PARIZ 8. (Izv.) V vladnih krogih presojaajo z velikim pesimizmom avstrijsko vneto, ki Srbom ne privošči albanskega obrežja. Javno mnenje in tisk je na srbski strani.

Boj okrog Čataldže.

SOFIJA 8. (Izv.) Okoli Čataldže se še venomer vrše hudi boji. Po zavzetju te trdnjave bodo Bolgari pričeli oblegati utrdbi med Lazorköjem in Taslar Kazirjem in to bode kmalu, ker so pri Čataldži že dosegli znatne uspehe.

Turčija kupuje ladje.

NEW YORK 8. (Kor.) Telegram iz Valparaisa javlja, da si je turška vlada prizadevala kupiti čilensko vojno ladjo in rušice torpedov, ki se grada na Angležkem. Cilenci pa ne marajo prodati ladij.

Igrami, in glavno — skupno ljubezen in skrb za bolnega brata, in kako se klanja oni veliki ideji, za katero sta tako navdušena njen brat in ona. In deklica je tako vsa srečna, a vendar skromna v svojih srmežljivih nadejih sanjarila dalje svoji prijateljici, ko sta njun pregovor prekinila Ivan in Kargačević.

— Družba naju je poslala, da pripeleja milostive dame gor! — se je oglašil Ivan.

Hana se je kar stresla in prenehala v svojem pripovedovanju, gledaje Madleno s prosečnim pogledom, naj varuje tajnost.

— Pojdimo! — je odgovorila Madlena in se oprijela Ivanove roke. V njegovi bližini so takoj izginele prejšnje težke misli in slutnje. Vsa srečna je komaj občutno stisnila njegov komolec. On se je ves srečen ozrl nanjo in se je, nagnivši glavo, z dolgim pogledom zagledal v njeno krasno lice.

— In ti res odhajaš jutri? — je pošeptala Madlena. Oh, da bi ostal!

— Madlena! — je je nežno oporekal Ivan in pospešil korake. Za njima sta šla Kargačević in Hana. Po Ivanovem zgledu je tudi on ponudil roko svojemu dekletu. In bajno sladki občutki so se prilijali iz njegove nežnega komolca v njegovo notranjost, tako da ni mogel ne samo iz nespretnosti temveč najsrajnejše in razkošne razburjenosti najti niti ene besede, da bi začel razgovor. Morala je začeti Hana.

— Tudi vi, gospod, delate za Ilirsko

Turško poročilo o bojih pri Drinopolju.

CARIGRAD 8. (Kor.) Uraden telegram drinopoljskega valija, ki je bil poslan vojnomu ministertvu dne 6. t. m., opisuje boje krog Drinopolja od početka vojne tako-le: Dne 22. in 23. so naskočili oddelki drinopoljske posade postojanke na črti Jusuf-Tašan—Korudžu. Boj je bil za Turke uspešen.

Dne 22. pr. m. smo prišli sovražnika v sektorju pri Marašu, severozapadno od drinopoljskih utrdb. Radi izredno hrabre obrambe od strani Bolgarov je bila bitka zelo krvava, vendar pa smo pognali sovražnika in zabranili, da se približa sektorju. Dne 29. pr. m. smo poizkusili z izpadom, ki je zadel sovražnika mnogo izgub. V sektorju pri Marašu je zopet prišlo do krvavega boja. Dvakrat smo vrgli sovražnika 3 km daleč nazaj. Treba je, da posebno poudarimo otomansko zmago pri Marašu, ker sovražnik prisloja temu sektorju veliko važnost. Dne 5. t. m. smo sovražniku zopet zelo škodovali.

Turčija izganja Grke.

LONDON 8. (Izv.) Govoril se, da se je namignilo vsem Grkom, ki so uslužbeni v turških uradih, da zapuste nemudoma glavno mesto. Med temi je 70 uslužbencev otomanske banke.

Odpor do zadnjega.

CARIGRAD 8. (Kor.) Veliki vezir je včeraj javil poslanikom pri sestanku, da se namerava Turčija boriti do zadnje srage krvi.

CARIGRAD 8. (Kor.) Vsi turški listi pozivljajo vlado, naj vstraja v odporu, čuva vojno čast Turčije, ter prepreči uhod Bolgarov v Carigrad. „Tanin“ pravi, da bi bilo celo za Kataldžo možno napraviti tretjo obrambno črto Sv. Štefan Čemendže-Klata. Vse prebivalstvo Carigrada mora sodelovati pri gradnji obrambnih utrdb, ki se morajo oborožiti s topovi. Ustanoviti treba narodni obrambni vol. Prej so vsi rekli, da hočejo preliti svoje krvi. List vprašuje: Čemu hodimo v Stambul na sprehod, ne da bi kaj starih? Vsi se morajo sobojevati, ker je to bržkone zadnja vojna, ki jo vodimo v Evropi.

Znani arabski glavar Ibn Rešid je na velikega vezirja naslovil odprto pismo, v katerem pravi, da so Arabci pripravljeni dati Turčiji na razpolago 500.000 jezdecev. (Na papirju! Ured.)

Vse za obrambo Carigrada.

CARIGRAD 8. (Kor.) Listi so danes objavili od vlade inspirirane članke, ki pozivajo carigradske prebivalstvo, da se vpiše med prostovoljce in na vsak možen način podpira obrambo, ker je vlada pripravljena na skrajni odpor.

Kolera v Carigradu?

CARIGRAD 8. (Izv.) Vkljub vsem prizadevanjem po predpisih higijene se vendar bojijo v Carigradu epidemij. Da, že sedaj govore o nekaterih slučajih azijske kolere.

Izgubljeni Carigrad.

BEROLIN 8. (Izv.) Položaj v Carigradu postaja čedalje bolj kritičen. Nikdo več ne veruje, da bi se Turki še mogli braniti. Evropejci je že veliko tisočev pobegnilo, ali se pa zateklo na zasidrane evropske ladje.

Biti se je masakrov od gladnih podivjanih vojnih beguncev, ki jih je na tisoče v mestu.

Rumunska križarica ščiti Rumune.

BUKAREŠT 8. (Izv.) Rumunska križarica „Elizabetha“ odpluje v Carigrad, ščiti rumunske državljane. V Konstantino je že dospelo mnogo beguncev iz Turčije, med njimi je veliko Evropejcev.

Odločilni naskok na Skader.

RIJEKA 8. (Kor.) Sedaj so izvršene zadnje priprave za odločilni naskok na Skader. Črnogorci so topove in živila spravili na lice mesta, dasi že osem dni neprestano dežuje.

Turki se izseljujejo v Malo Azijo.

CARIGRAD 9. (Kor.) Na trgu Sirkedže v Stambul je natlačeno z vozovi, ki so napolnjeni s prtljago in gospodarskim orodjem. Med vozovi se gnetejo ženske, otroci in domača žival, slika bede in gorja. Veliko kmetov se izseljuje v Malo Azijo.

Drinopolje čisto izolirano.

SOFIJA 8. (Izv.) Obče mnenje je, da se Drinopolje, ki ga Bolgari le slabo bombardirajo, udi vsak čas, ker je od vsi strani tako izolirano, da ne more dobiti od zunaj živil.

Smoteno delo Bolgarov.

SOFIJA 8. (Izv.) Bolgari hočejo na vsak način dobiti tudi Carigrad in zato bodo spravili vse svoje čete in pomožne čete zaveznikov na trakijsko fronto. Minister notranjih zadev je nastavljal novoimenovane okrajne predstojnike za zavzete kraje in pokrajine, ki dobe vse bolgarsko ime, ako ga že nimajo. Nadalje je že imenovala bolgarska agrarna banka svoje agente po vseh mestih, da omogoči tako hitro pomoč po vojni oškodovanemu prebivalstvu. Poštno in brzojavno ravnanstvo v Sofiji pa je uredilo redno službo in že nastavilo svoje uradnike.

Aja Sofija bodi zopet krščanska!

BEROLIN 8. (Izv.) Dobro poučen krog pravijo, da bodo balkanski zavezniki na vsak način vsaj začasno zasedli Carigrad. Uteletile se bodo tega vojnega čina vse armade. V Aji Sofiji se bode takoj vršila slovesna služba božja in sicer prvič po tisočletnem prestanku.

Začetek konca...

Glasilo bolgarske vlade „Mir“ piše: „Smo na začetku konca. V teku enega meseca so zavezniki mobilizirali, napovedali vojno in jo skoro dokončali. V kratkem dobi besedo diplomacija, a zato, da sankcionira delo, ki ga je izvršilo orožje.“

Srbi in Črnogorci iz Carigrada v Trstu.

V četrtek popoldne je dospel iz Carigrada Lloydov parnik „Büyük“ z 240 potniki na krovu. Od teh je 30 Srbov, ki so bili v Turčiji, a se jim posrečilo še pred izbruhom vojne, da so se spravili na varno. Istotako je bilo na parniku preko 100 Črnogorcev, ki so tudi odšli pravočasno iz Carigrada. Sledeči odpotujejo danes (sobota) z Lloydovim parnikom „Prinz Hohenlohe“ v Koror in od tam na bojišče. Srbi odpotujejo v Belgrad.

Vsemu regimentu je bila njuna veselost v razvedrilo in vedno so povpraševali generali in častniki po teh dveh hrvatskih veseljajah.

Jurica Cerović se je sladko smejal vsakemu dovtipu in šal starega gospoda in je s svojim smehom zavaljal tudi vse ostalo družbo, da se je neprenehoma smejala. Po svoji navadi tudi ni pozabil čašice in sta on in doktor izmenoma nazdravljala. Pozneje se je začel resnejši pogovor. Lucio je začel pripovedovati o poizkusih s parom, ki jih delajo na Angleškem in da začno graditi železnice. Vilkošević je poslušal in poslušal in je nazadnje buhnil v pravcati kroh in prekinil ta pogovor s papiriciranim dovtipom.

Pri večerji so ostali enako dobre volje. Niti Lucio je ni kvaril. Gospa Kotromaničeva in stara hofratovka ste bili popolnoma očarani po ljubeznivosti domače gospe in tudi po slastno prirejenih jedilih. Doktorica je morala še pri mizi dati obema gospema recept, kako dela angleški pudding, ki se je v inoševisih rokah kadil le še v svojih razvalinah. Ivan je sedel med Madleno in Hano, poleg katere so posadili Kargačevića. Niti on niti Madlena nista mogla začeti posebnega pogovora. Oba sta se posili odvrčala od misli, da se jutri ločita za dolgo časa, in sta se tudi posili vdajala splošnemu veselju in gotovo ne bi bil ugenil nihče v celi družbi, zakaj je ravno njen smeh najglasnejši. (Dalje.)

PODLISTEK.

Osvit.

Spisal Kavor Šandor Gjaliski. — Prevel A. E.

Večer je že popolnoma objel vrt in pokrajino. Pred vinogradsko hišo so gorela na mizi, okoli katere je sedela družba, steklene svetilke s svečami — bolj daleč od mize — pa v zemljo zabodene baklje. Njihovo plamenjenje je posevalo v jarek in se je po kačje zvijalo in plazilo pred Madleno in Hano, ki ste se izprehajali tiho in počasi, ne da bi bili kaj govorili.

— Torej nadaljuj, Hana, dajve raje govoriti o tvoji sreči.

— O, Madlena, koliko bi bila močnejša, ko bi mi tudi ti rekla, da si srečna — je odgovorila Hana, toda — takoj nato je začela vsa srečna sanjariti o svoji prvi ljubezni, nežni kakor rosa. Bil je to venec pomladanskih cvetic — preprosto naštevaje nedolžnih trenutkov, ki jih je preživela v družbi ljubljenega mladeniča. Spoznala je pravzaprav šele sedaj, da ga ljubi, ali bolje, da je ljubezen ono čustvo, ki ga občuti zanj — ono blaženo valovanje duše in srca, ki jo objema v njegovi bližini — ah, že takoj, ko le pomisli nanj. Ni imela nikakih zanimivih dogodkov, da bi se jih spominjala — zaupati je mogla prijateljici edino le nedolžne pogovore v prisotnosti staršev in bratov, skupne izprehode s poluotroškimi

BRZOJAVNE VESTI.

Dr. Korošec govori za Rumune.

BUDIMPEŠTA 8. (Kor.) Del. Korošec je ugotovil, da so vsi govorniki opozarjali, da naše postopanje ne more vzbuditi simpatij pri jugoslovanskih narodih. Zahvaljuje se govornikom za simpatične besede, ter opozarja na zatiranje Rumunov na Ogrskem, kar bi nam utegnilo odtujiti Rumunijo in to tembolj, ker si Rusija v zadnjem času zelo prizadeva, da bi si pridobila prijateljstvo Rumunije.

Konečno je govornik rekel, da je patriotizem Jugoslovancov vzvišen nad vsakim dvomom.

Avstrijski Poljaki proti razlastitvenemu zakonu.

BUDIMPEŠTA 8. (Kor.) Delegati, ki so pripadniki državnozbornskega poljskega kluba, so se danes predpoldne posvetovali, kako stališče naj zavzamejo k izvajanju pruskega zakona o razlastitvi Poljakov. Poslanec Stapiński bo podal pri današnji seji odseka za zunanje zadeve izjavo, s katero svarijo Poljaki Nemčijo pred nadaljevanjem izvajanja omenjenega zakona. Z ozirom na trenutni zunanji položaj pa opuste za sedaj vsako drugo akcijo, vendar pa še enkrat svarijo merodajne kroge, ker bi morali preiti v opozicijo proti trojezi, če bi Nemčija ne prenehala s svojimi šikanami. V plenumu avstrijske delegacije bo predsednik državnozbornskega poljskega kluba podal tej enako izjavo.

Obstrukcija v proračunskem odseku.

DUNAJ 8. (Izv.) Dr. Šusteršič je, kakor smo že na kratko omenili, konfiriral z obstrukcionisti na Dunaju. Sad tega posvetoovanja je, da se prepušči sklepu plenarne seje, ki se vrši v torek, da določi taktiko hrvatsko-slovenskega kluba. V proračunskem odseku, pa se obstrukcija kar naprej. Danes je govoril prof. Jarc, ki še govori sedaj (ponoči ob 10. uri) in je rekel, da ne neha, dokler se onemogel zgrudi. Zastopniki delavstva in uradništva mu očitajo, da škoduje volilcem, ker moti in ovira razprave.

Za državne uslužbence.

DUNAJ 8. (Kor.) Danes predpoldne so se v salonu podpredsednika dvornega svetnika Germana vršili z zastopniki vlade pogovori meščanskih poslancev proračunskega odseka tekom katerih se je razpravljalo o izboljšanju položaja državnih uslužbencev in o tozadevnih proračunskih postavkah.

Železničarji hočejo zboljšanje.

DUNAJ 8. (Izv.) Danes predpoldne se je pojavila v državni zbornici deputacija združenih narodnih železničarjev, ki je vprašala, kaj je z onimi 17 milijoni, ki jih vprašala, ki so ga železničarji že decembra 1911 zahtevali. Češki, poljski in nemško-narodni poslanci so jim obljubili svojo pomoč.

Mrz na Češkem.

PRAGA 8. (Izv.) Nekod po Češkem pritiska huda zima. Iz nekaterih krajev prihajajo vesti, da imajo — 18° C mraza.

Armensko vprašanje.

PETROGRAD 8. (Izv.) Semkal je prišel škof Merop, ki je katolikos vseh armenskih kristjanov in je skušal ministerskega predsednika Kokovceva in ministra zunanjih del Sazonova zainteresirati za armensko vprašanje, proseč jih, da se Rusija tudi njih spomni pri mirovni pogajanjih.

Potniki parnika „Royal George“.

LONDON 8. (Kor.) Canadian Northern Railway Company je prejel telegram, da se je izkrcalo v Quebecu 400 potnikov prvega in drugega razreda parnika „Royal George“. Upati je, da se bo posrečilo spraviti na kopno tudi potnike tretjega razreda.

PODLISTEK

„Balkanska carica“

Drama v treh dejanjih.

Spesni Nikolaj I. kralj Črnogore.

K nedeljski premijeri v slovenskem gledališču v Trstu.

Sedaj, ko vsa Evropa gleda z občudovanjem na junaško Črnogoro in njenega hrabrega Gospodarja, sedaj, ko grmijo pod belim Škardom črnogorski topovi, sedaj, ko nje junaški vladar koraka zmagonosno od boja v boj, od zmage do zmage: sedaj šle je dobila „Balkanska carica“ svoje pravo značenje. V slovanski literaturi zavzemlje Nikola I. že zdavnaj častno mesto. Kakor njegov ded, Peter Petrovič Njegoš je tudi Nikola I. pesnik junaškega boja in liriki, poln ljubezni — one koprneče ljubezni, ki jo je znal Heine tako lepo izražati. Junaški Gospodar Črnogore ni dokazal le z mečem, ampak tudi s peresom, da je sijajni dedič velike tradicije, podedovane po dedu-avtorju „Gorskega venca“. Njegovo veličanstvo Nikola I. je dosedaj razum „Balkanske carice“ napisal še „Pesnika in vito“ in „Kneza Arvanita“ ter prevel tudi Erckman-Chatrinovega „Poslednjega Aben-Seraga“. Tudi v prozi je spisal Nikolaj I. veseloligro „Kako se je kdo rodil“.

Vsa dela kralja-pesnika so polna vzvišene poezije in plamenčega rodoljublja.

Vseučiliški prof. dr. Karel Štrekelj

(1859—1912).

Spominska črtica. Napisal prof. Makso Pirnat

V vsem pisanju me je vodila edina le ljubezen do jezika in naroda.

Dr. K. Štrekelj.

VI.

Drugi zvezek šteje 900 strani in 2313 pesmi zaljubljene vsebine, to je takti, ki se nanašajo na razmere ljubezni med moškimi in ženskimi spolom, na njih pričetek, nadaljevanje, negovanje in posledke.

Zaljubljene pesmi so razdeljene v dva oddelka. Prvi obsega pesmi zaljubljene breposkočnih, drugi pa pesmi zaljubljene, poskočne.

Pesmi prvega razdelka (predoddela) nimajo določenega metra, pa tudi ne določene dolgoti, sestave in osnove. Nekatere so razdeljene v kitice, druge ne. Cela pesem izraža eno misel (idejo). To misel povsem kratko in točno; značilni stih je ponavljajo. R. fleksija je takim pravim narodnim pesmim neznana. Pesmi te vrste poveč oseb skupaj, ali pa tudi le ena zase. Take pesmi nimajo posebnega imena.

Pesmi drugega razdelka je že po zunanosti lahko poznati po tem, da obsega njih kitica po štiri vrste. Pesem obstoji navadno iz ene kitice, če ima pa več kitic, je zvarjena iz več pesmi. Prvi dve vrstici kitici tvorita nekak uvod, drugi dve pa zaljubeček, sklep ali nasprotno trditev. Te pesmi so nastale tako, da je en pevec zapel štirivrstično kitico, drugi mu je odgovoril s enako pesmico itd. Pesmi te vrste imajo svoje ime. Pravimo jim poskočnice; tudi Čehi poznajo „skočne“ pesmi, Srbi pa „poskočice“. Slovenci jih semintja nazivljajo tudi „okrogle pesmi“. Gotovo je, da so naše poskočnice sorodne z nemškimi poskočnicami (Schnadahlili); mera, rima, tudi vsebina je večkrat pri obojih ista. Oblika so dobile od drugih, a zrasle so pri nas in razodevajo v sebi toliko našega slovenskega duha, da jih po pravici smatramo za svojo pošteno blago. Tudi brez nemškega vpliva bi se bile brez dvoma razvile naše štirivrstične poskočnice. Saj imajo enake poskočnice Čehi, nanje spominjajo poljski „krakoviaki“ in maloruske „kolomejke“. Po dobne štirivrstičnice najdemo pri Litavcih, Latvi, Francozih, Špancih, Portugalcih, Latvi, Angležih, Novi grki, Albanci, da, tudi pri Indij. Lahko jim pravijo „ritornello“ ali „rispetto“, Angleži „penillion“. Albanci „belt“.

Skoro pri vseh narodih nasledujemo torej take kratke, štirivrstične popevke, ki nastajajo brez priprave, kakor druge narodne pesmi; tiste, ki ugajajo, si narod zapomni, množica drugih se pozablja in pogublja.

Toliko o obliki ljubezenskih pesmi. Glede razvrstitve njihove po vsebini pa čujemo, kaj piše Štrekelj sam: „Kako so razvrščene pesmi v obeh razdelkih? Da se spravi nekaj red v kaotično, čestokrat pramalo poetično zmes lirskih pesmi, se mudi edina prava razvrstitev tista, ki je osnovana na raznih stopnjah ljubezenskega življenja. Samo tako se sorodni motivi, podobne situacije kolikor toliko približajo tud glede mesta, ki jim ga je zavzeti v knjigi. Take ljubezenske postaje ali stopinje najdemo, ako gledamo, kako se ljubezenske razmerje želi, začena ali sproža, goji, vživa kako se naposled za vedno zveže z zakonom ali pa razveže ali neha drugač, bodis v porazumu ali brez njega. Splošno hrepenenje po ljubezni prehaja k izbiranju dragi ali draga; nevedna oseba se zavrača brez upanja. Kaže se nam postava ali vnanost in kakovost in pa značaj izbrane device ali izbranega ljubčka. Slika se nam izpovedanljubezni, nje dobrot, sladkost in moč. Zaljubljenca se objemljejo in poljubujejo, pa tudi dražijo in skušujejo. Ljubezen goni za-

ljubljenca vkupe, želi se sniti kolikor moči pogostoma, ne loči ju niti daljava niti noč. Ta daje celo največ prilike vživanju ljubezni, zategadelj hodi ljubček v vas. Vesel pa je, da se more z izvoljeno devico zabavati tudi sicer, zlasti pri plesu, manj v krčmi. Če pa sta mlada človeka sama, lahko se kaj zgodi“; vživanje ima svoje posledke, neprijetne posledke, ki premnogokrat pokazujejo, da je bila njegova ljubezen neodkritosrčna, navidezna, sebična. Pa tudi prava ima grenkosti in sitnobe dovolj: revščina ne dopušča zakonske zveze, drugi branijo ljubiti tistega, ki ga je izbralo srce, in ljubiti ga je noči samo skrivati. Često se je tudi ločiti od ljubljenice osebe, življenje terja to, v našem narodu največkrat casar. Vendar ločeni sebi ne neha misliti druga na drugo, obeprepenita po združbi. Ker pa zaceljuje čas vse rane, se to dogaja lahko tudi pri ranah ljubezni, vedno čakanje ohladi tudi vročo ljubezen: zaljubljenca se naveličata drugi drugega. Ljubček se začne ozirati po drugih, ljuba postane nezvesta, ker se ji obeta boljše. Posledek je očitane, prerekanje, prepir in slovo. Včasih pa tudi eden izmed njih umrje ali je prisiljen, stopiti v zakon z drugo neljubo osebo. Ako je ljubezen zvesta, in naposled srečno premaga vse težave in zapreke, jo venča zakon, ki je lahko srečen, pa tudi nesrečen. O srečnem ne poje narodna pesem, o nesrečnem pa dovoli, kakor se tudi v življenju o srečnem molči, nesrečnega pa obira vsa sosesčina; toda v nesrečnem zakonu ni več ljubezni, zato tudi pesmi o njem ne spadajo več med zaljubljene. In tako ostane od vse nekdane ljubezni naposled le pokora, kes in spomin, kdaj vesel, kdaj žalosten.

Naše lirčne, naše zaljubljene pesmi! Kolik duševni zaklad leži v njih! Priklile so z dna srca, ki ljubi, srečno ali nesrečno. Zicali se v njih tisto mehko, nežno in izvečine pošteno slovensko srce. Zato nekako ljubko božajo čitateljevo dušo; še bolj ga pa ganejo in prevzemljejo, ako jih čujem prepevati. Kajti, ves svoj čar razlija zaljubljena pesem šele tedaj, kadar je zavznela, zapela iz jarnih mladih grl. Zato je Štrekelj posameznim pesmim dodal tudi napev, ako ga je le mogel dobiti.

Juridične stolice v Trstu.

Včerajšji „Piccolo“ poroča: „Iz parlamentarnega vira doznajemo, da nameravajada za sedaj osnovati pri višji trgovski šoli „Revoltella“ tri stolice za juridične discipline v italijanskem jeziku.“

Ne vemo sicer, koliko je resnice na tej vesti, a povemo odkrito, da se nam zdi vsa stvar precej neverjetna, ko se vendar še vrše posvetoovanja v pododseku proračunskega odseka in torej vprašanje še ni rešeno zakonodajnim potom. Ko bi vlada sedaj snovala v Trstu juridične stolice, predno je stvar rešena zakonodajnim potom, bi to bilo enostavno preziranje parlamenta. Čemu e potem sploh bilo potrebno, da se je parlament že toliko časa bavil s tem vprašanjem in čemu je potem sploh še parlament tu, če nima druge naloge, nego to, da naknadno odobri vladne ukrepe!

Na vsak način bodo slovenski poslanci zahtevali pojasnil na merodajnem mestu.

Darovi za jugoslovanske rdeče križe.

Nadalje so darovali sledeči gg.: Med gnosti v kons. dr. v Lonjerju 614 Rudolf Kosič 5, Martin 326, Stanislav Kočevar v Rojano nabral pri plesnem venčku Šramel-krjet 6, gea J. Dekleva na plesnem venčku ZJŽ v dvorani 440. G. A. Caharija 1, nabrano med železničarji na postaji Gorjan in na progi do Trsta 35, županstvo Sv. Lucija b Soči 50, št. f. Sink. not. kand 10, Josip Šolfa, mizar 5, Anton Ivančič 1, G. R. 120,

R' vat čemo očajnički,
redom čemo popadati,
Sretni čemo i blaženi
Svi živote svoje dati.

Samo srpstvo da nam ime
Ach srpstvo željo moja
Sadko li blih dušo dao
Tebe radi usred boja.

Vladar junaške Črnogore hrepeni torej po slogi vseh Slovanov in zapel je v „Balkanski carici“:

„Da je Srbini Bugarinu
Kao svome bratu reka'
Evo moja Sibija je
A Bugarina teli zeka.

A Hrvate, brate mili,
Tebi tvoje, meni moje,
a spram tvoga dušmanina,
Ka' Hrvatit Srbi stoje.

Sva trojica da su G-ku
Mudrost drevnu pripoznali
I ka' z dobrim komšijami
na granici živovali.

Druge ptice bi pjevale
od Olimpa pa do Drave
U narode pobrkane
Bi sijale misli zdrave.

Mari ni v teh verzih pesnik-kralj pre-rokoval to, kar se dogaja danes? Mari ni

I. T. 3. Na progi j. žel. Trst-Kormin se nabralo: Anton Mevla 2, Alojzij Kante 1, Andrej Kante 1, Jožef Kante 2, Sigmund Re-bula 1, Rudolf Živec 1, Franc Rebula 1, Fran Trobec 1, Fran Rebula 1, Leopold Re-bula — 50, Alojz Vičič — 50, Alojz Šusteršič — 50, Jožef Rebula — 40, Alojz Šusteršič — 40, Ant. Kalister 50, Vekoslav Gjurič 1508, v veseli družbi v Nabrežini 3, v gostilni Nemec v Nabrežini nabral g. Zel 12, gospa Nemec dodala 5, Martin Škerk 1, nabralni odbor iz Sv. Petra pri Gorici 323 72, A. Sanci v Dolini nabral 3678, želez. uslužb. Dutovlje-Skopo 1560, dr. Peter Bučič 10, nabral M. Alešovec med domačo družbo 5 Josip Čuk, Dolina, 5, Ivan Foravs, Dolina 2, M. Pangerc, Dolina 2, Fran Jerel, Dolina 1, Jak. Strajn, Dolina 1, Ivan Babič, Dolina 1, Jos. Vodopivec, Dolina 1, Tauer 1. Uslužbeni kobilarne v Ljubi 10450, Ivan Škerjanc 10, Jos. Jaklič 5, Hinko Kukava 4, Jakob Pertot 10, dr. Zahorsky 20, Josip Monas, učeli, Cerovlje v Istri je nabral na predlog g. Turčinovića 3750.

Skupej K 860 48

včera izkazano 369 831

Skupej K 37 778 79

* Darovi, ki prihajajo od zunaj, so vsi spremljani z izkazi darovalcev in pošiljatelji žele, da se ti izkazi dobesedno objavijo z imeni vseh darovalcev.

Dokler smo mogli, smo to tudi drage volje storili. Sedaj pa se je nabralo toliko teh izkazov, da mi pri najboljši volji ne moremo več objavljati imen vseh darovalcev in se moramo omejevati le na to, da objavljamo sumarične izkaze posameznih pol.

* V predzadnji izkaz o darovih za „Rdeči križ“ in to o svoti, ki je bila nabrana v gostilni NDO, se je vrnila napaka, ki jo popravimo s tem. Dotična beležka naj se glasi: V gostilni NDO se je nabralo K 108 in sicer je nabrala gca. Marija Urd h K 40, h katerim pa so dodali: Hinko Kosič K 20, Ivan Škerjanc 20, Jos. Mladovan 10, Rud. Kosič 4, ter po 2 K: Drag. Štoif, Fr. Nemec, Iv. Jaklič, Iv. Marc, Jos. Kožuh, Iv. Kobal, Luka Benčina.

* V izkazu darovalcev iz Herpelj-Kozine so pomotoma izostali darovalci Fran Ovilj, Herpelje 5 K, Vekoslav Dekleva Kozina 1 K in Fran Dobrila, Kozina 1 K.

Domače vesti.

Smo li mi krivi? Prejeli smo: Dobro ste zavrnili Mayerjevo glasilo, ki se je z grozno jezo vrglo na našega dra Ribafa. Sicer pa vsa ta jeza „Piccola“, kakor tudi ona „Independenta“, nista nič drugega, nego sramotna retirada in pokrivanje blamaže, v katero je zašla „Patria“ s svojim oklicem nameščanstvo. Za one, ki ne vedo, naglašamo, je „Patria“ politično društvo tržaških neodrešenec. To društvo je izdalo oklice na tržaške Lahe, ki naj bi prispevali za naše brate na Balkanu. Tega pa niso storili iz simpatij ali celo iz ljubezni do bližnjega, marveč le v namen, da bi paralizirali akcijo slovanskega odbora ustanovljenega popred, nego so laški mogočnejši pričakovali.

Njihova akcija pa je popolnoma ponesrečila, kajti do včera so nabrali le okroglih 2000 kron! In še pri tem so vdeleženi po večini Grki in italijanci! Slovani! Ta neuspeh je grozno ozlovoljil tržaško lažilberalno gardo in v tem razburjenju so začeli sramotiti Slovence — in posebno še tržaške Slovence? Smo-li mi krivi, da Lah ne dajajo podpore bednim ranjencem na Balkanu. Smo-li mi krivi, da ste vi kamorasi zastupili srca svojih zomisljenikov, ter napolnili s smrtim sovraštvom do vsega, kar je slovansko?!

Da-si so naši dedje jedli baje lojence — kakor nam predbacia glasilo tržaških redentarijev — in da-si smo baje le izrodki

v teh jedratih besedah jasno izražena želja po združitvi vseh balkanskih narodov? Vse to, kar se vrši sedaj na Balkanu, vse to je prerokoval kronani pesnik. Če so pesniki res preroki svojega naroda, če jim je usoda dala proroškega daru, potem gre pesniku-vladarju prvo mesto.

O! si ne želi velikega gospodstva na sebi in svoje — on sam ne želi vladarstva nad Balkanom! Le složne hoče videti balkanske narode in zato peva zopet v „Pesniku in vili“:

„Pred šator ču stražit kralju
Stric mi Danil zar ne reče,
Spojili se ikad Slaven
I jedinstvo svoje steče“.

Torej kakor priprosti vojak želi kralj Nikola I. stražiti pred šatorom kralja združenih balkanskih Slovanov. To je credo“ kralja-pesnika. V naši literaturi je Nikola I. premalo znan; mi vsi bi se morali intenzivnejše pečati z njegovimi pesniškimi deli, ki so edine ne le radi tega, ker jih je spesnil kronani pesnik, temveč tudi zaradi tega, ker jih je spesnil dober pesnik.

Iz vsakega posameznega verzja vre globok patrijotski čut za uboge potlačene brate. In dočakal je, po čemer je toliko hrepenel! Osvobojeni so bratje! A ravno on je bil prvi, ki je dal znamenje. — Njegov dolgoletni sen se je izpolnil.

O vsebini „Balkanske carice“ jutri.

Leon Dragutinović.

druzih Jugoslovancev, smo si vendar priborili črtega, a poštenega kruha, ki si ga služimo tu: doma na svoji zemlji! Vaši bratje z 2000 letno kulturo pa nimajo še daneli polente in zato prihajajo med nas „barbare“, da jih redimo tu na svojih tleh za kar nas potim, ko so se preobredili — zasramujejo! Lojenice so nek daj jedli tržaški Sloveci, — take piše oni „Independenti“, ki velja med Lshi za resno glasilo neodrešencev in katero glasilo smo tudi mi smatrali bolj resnim, nego zasluži. Zadeve o lojenicah ne bomo preiskovali, a reči moramo, da je „Independentovce“ lahko sram tistih izbruhov.

Če pa hočete vedeti, kje so danes barbari, naj le gredo v Abruce, kjer vozijo bipe v cerkve itd. — in kjer je še danes tisoče družin nastanjenih po diplinah skalovitih gora, o čemer moremo čitati v italijanskih statistikah! Tja polje in — civilizirajte! Potem se še le povrnite da se tu pomenimo o barbarizmu in, ako hočete, tudi o — lojenicah!

Intanto: Mi se bližimo 40 000 K, nabranih za brate na Balkanu, vi pa ste oko steneli na 2000!

Ne gre, pa ne gre! Izkaz v včerajšnjem „Piccolo“ o darovih za ranjence širih balkanskih držav izkazuje ogromno svoto — 67 kronic, skupno s prej izkazanimi svotami pa mizerijo okroglih 2200 K. Ne gre! Če ne gre iz srca, ne gre tudi iz žepa. Le jeza in črna zavist sta mogla zavesti „Piccolo“ v neprevižnost. Saj je izključeno, da bi glasilo na Gildonijemem trgu ne poglano srca njih, ki jih je vzgojilo. So dobili lekcijsko gospodje, da simpatije, srčne stvari niso snov za — komedije!

Uslužbenci kobilarne v Lipici. Prejeli smo: O vstopu v službo d. biva uslužbe nec 160 K na dan. Po vsakih petih letih službe pa po 10 stot. več, torej 170 K. Lahko je torej izračunati, koliko časa mora služiti predno pride do 2 K. In to za službo, ki je ne le naporna, ampak spojena tudi z nevarnostjo v vsakem hipu. Kako naj takov-le revež pri sedanjih dragih preživlja svojo rodbino? Večkrat mora gledati krvavečim srcem, kako mu otroci trpe glad. Ali pa mora zabresti v dolgove. Večkrat smo prosili za povznanje ali kako podporo, ali vsakokrat so nas tolažili z nado, da pride zboljšanje, ali pa so nam vrgli kak grizljaj, kakor se daja revežu, da se ga od pravi od hč. Ali pa so nam celo odgovorili, da smo že preveč plačani za delo, ki je opravljamo na dan. Niso pa nič omenili, da družina huče jesti tudi tedaj, ko nismo v službi. Na boljšem so oni, ki prodajajo po Trstu sladoled in kostonj. Tem vsaj nikdo ne ukazuje.

In ko smo izcrpli v Lipici vse svoje moči, dajajo nam za odhodnico po — 1 K na dan. Le oni redki, ki so dovršili 30 oziroma 35 let službe, dobivajo „polno“ pokojnino.

Tudi stanovanja imamo taka, da se Boga usmili. Posebno mladeniči, ki nimajo stanovanja, morajo spati po hlevih, pri konjih. Iz vsega je razvidno, da smo tako zapuščeni v tem Lipičkem gozdu kakor be- rač na cesti. Zato se obrčamo slednje tudi mi do naših poslancev, da bi se zavzeli za zboljšanje našega zares bednega stanja. Njihova beseda bo morda vendar kaj izdala pri njegovih ekselencij grofa Kinskem, ali pa pri dvornem svetniku.

In glejte: pri vsem tem siromaštvu se je oglašilo naše pošteno, sočustveno pijoče slovenske srce do krvavečih bratov na Balkanu. Nabrali smo 104 krone za srbske Rdeče križe. — Priznati pa moramo, da so prisrevali tudi uradniki, izvemši živino-zdravnika!

Na vrhu vsega moramo še včasih poslušati žaljenja v narodnem pogledu, ker smo Slovenci na slovenski zemlji. Si morete-li misliti žalostnejega položaja?

Zidarska skupina „Narodne delavske organizacije“ sklicuje za jutro, dne 10. novembra t. l. ob 4 popoldne javen shod v prostorih „Konsumnega društva na Kolonkovcu“. Dnevni red: 1) Slovenski zidarji in socialni demokratje; 2) Kaj je s posredovalnico dela? 3) Pomen strokovne organizacije zidarjev na narodni podlagi; 4) Slučajnosti.

Na shodu govori med drugimi tudi ustanovitelj „Narodne delavske organizacije“ dr. Josip Mandić.

ZIDARJI iz Sv. Marije Magd. Spodnje in Zgornje ter Štednja in vseh bližnjih vasi — vsi na ta pomembni shod!!

Kako je bilo na Kolonkovcu? Prejeli smo: Kdo se več ne spominja tistih dni, ko slovenski zidarji niso mogli niti imeti shoda na Kolonkovcu? Bilo je to pred nekaterimi meseci. Socialni demokratje so izrekli vse na Kolonkovcu: čevljari, peke, železničarji itd. Zbrali so se v dvorani, kjer je bil na povedan shod, eno uro poprej, tako da na rodni zidarji niso mogli v dvorani in so morali ostati zunaj na vrtu. Socialni demokratje so se na nesramen način polastili shoda. Govoril je nato sodrug Regent, ki je ozmerjal vse voditelje slovenskega naroda v Trstu. Nato niso niti dali besede zastopniku „Nar. del. org.“, dasiravno so mu to obljubili, ampak so planili po njem. Nastal je pretep med člani NDO in socialnimi demokratji, ki so ga izzvali soc.-demokratski siroveži.

Nekateri soc. demokratje so grozili celo s samokresi. Zvečer pa so skriti socialni

demokratji lučali iz cestnih jarkov kamenje na zastopnike NDO, ki so se vračali domov v Trst.

Žalostno je bilo takrat, če pomislimo, da NDO ni smela niti v slovenski vasi zborovati. Kamoristični podrepaniki so jej to neopredili. Toda tisti burni shod je pravzaprav vzbudil vse tiste slovenske zidaje, ki so do takrat še spali. Pridružili so se bojevnikom v NDO, ki se bojujejo za pravico in svobodo slovenskega delavstva. In od takrat gre boj hitro naprej.

Jutri pokažimo na Kolonkovcu da je minil čas, ko so nas pretepali in nam niso pustili niti zborovati v slovenski narodni vasi.

Združeni odbori svetovlanskih in rodni družtev vabilo na prireditve v korist „Balkanskega rdečega križa“.

I. V soboto 9. novembra ob 8 zvečer predavanje v „Gospodarskem društvu“ na Vrdeci, ulica Scoglio. — Predava dr. Kisovec: „Balkanske države in sedanja vojna“.

II. V nedeljo 10. novembra ob 11 popoldne predavanje v „Obrtnem društvu“ pri cerkvi. Predava dr. Wufan: „Balkan in sedanja vojna“.

III. V nedeljo pop. točno ob 4 „Koncertno-dramatični večer“ v dvorani svetovlanskega „Nar. doma“.

IV. V soboto 16. nov. predavanje v „Gosp. društvu“ na Frdeniči. — Predava dr. I. M. Čok.

V. V ponedeljek 18. novembra predavanje na „Sovranišču“. — Predava dr. Rybář.

Vstop k vsem predavanjem prost; h koncertno-dramatičnemu večeru: vstopnina 40 vin. za osebo; sedeži I. vrste po 40 vin., II. vrste po 20. — Glede na plemenit namen prireditve se radodarnosti ne stavi meje.

Slovensko gledališče.

„GIOCONDA“.

Tragedija v 4 o. anj. Spisal Gabriele D'Annunzio.

V četrtek zvečer smo imeli na našem odru prvikat delo onega D'Annunzia, ki ga smatra ves sedanji italijanski svet za svojega največjega živečega pesnika. Kako je prišel D'Annunzio do tega svojega slovesa, je pač precej dobro znano, da ga namreč niso toliko povzdignili v očeh njegovih rojakov, tista njegova dela, katerim je v resnici dihnili več ali manj pristne pesniške lepote, temveč pesnitve one vrste, o katerih je rekel stari Goethe: „Politisch Lied ein garstig Lied!“ G. tovo pa je, da se D'Annunzijevo jezikovno izredno pestro lepoto, res divnim poletom, ki gre včasih celo predaleč s svojim zvenečim cingljanjem, skoraj do banalnosti, kakor so gotovo, vsaj v zadnjih časih banalnosti njegovi sujeti, okrog katerih spleta blestečo mrežo svoje besedne igre. G. briele D'Annunzio je v zadnjih časih že bolj šarlatan, nego pesnik.

„Gioconda“ je starejšega datuma, iz tistih časov, ko se je D'Annunzio še navduševal za staroklasične ideale, ne pa za moderne pariške; vendar pa mislimo, da smemo trditi brez ugovora, da je tudi v „Giocondi“ pokazal, da pač dramatik — ni „Gioconda“ je, če hočete, leca romanci, lepa balada, če hočete novela ali roman, toda drama to ni. Na odru ni prav nikakega dejanja, vse le samo pripovedovanje, dejanje naj si misli gledalec sam, ali tako, kakor ga je zamislil pisatelj, ali pa tudi ne. Čita se pač taka drama prav lepo, uprizarja pa navadno prav slabo, in tudi pri nas se ni uprizarila najbolje, pač tako, da nam ni prav nič žal, da je ne ponove.

G. a. Dagutinovičeva v ulogi Silvije vzlic vsej bravuri, s katero se je posvetila svoji nalogi, vendar ni Silvija, kakoršio nam daje D'Annunzio. To ni bila ona dobra, nežna, mehka, vse žrtvujoča Silvija, temveč urda, hreščeca, brutalna ženska, ki ni sposobna one velike ljubezni, ki ne zahteva vračila osebi, temveč samo tej ljubezni sami. Bileti so morale kakor udarci z bičem one ne le same po sebi trde, temveč tudi tako kruto trdo izrečene psovke v tretjem dejanju, nič manj, kakor oni nenaravni patos v vsakem količkej poletnem stavku.

Gioconda g. ce. Wintrove nam je ugajala; bila je res blagodejna protiuteg Silviji. Od krito povedano, pa bi želeli, da bi videl v ulogi Silvije, v njeni pa g. ce. Thalerjevo, s katero smo bili v ulogi Franceske zadovoljni, le da jo je tupatam tudi zavedel patos njene solgarke v enako pogreško.

G. a. liščeva v ulogi Sirenette je bila prav ljubka, le malo pretihta je bila tupatam. Mala Beata prav srčan otrok.

Dragutinovičev Lucio je bila ustvaritev srednje vrste, nič izrazitega, nič zaokroženega, poleg vsega tega, da mu je tupatam občutno manjkalo teksta in je prav tako tudi občutno hrtatil, kar pa ni bilo samo njegov pogrešek. Ulogo Cosima (g. Toplak) je pesnik potreboval le za to, da je imel komu narekovati svoje vtiske o egipčanskim lepotoh, in te vtiske bi bil g. Toplak lahko reproduciral sicer naravnim, a vendar toplejšim akcentom. G. Šuman v ulogi Lorenza je bil sicer dober, vendar pa nekoliko preokoren.

D'Annunzijeve dela, preračunjena v veliki meri na zunanji efekt, se dajo pač težko spraviti v sklad z onimi malimi s edstvi, s katerimi razpolaga naš oder. Iascenacija

Čevljarska zadruga v Mirnu

edina Jugoslovanska tovarna — čevljev. — V prodajalnah vedno sveže blago.

Zadruga ima lastne prodajalne: izdeluje vsakovrstne čevlje, ki v lič-via dei Rettori 1; v Gorici, trg sv. Antona 1; v Splitu, ul. Staroga suda. — CENE ZMERNE. Prekose vse proizvođa tuje trdk.

Redka prilika!

Originalne turške in perzijske preproge.

P. n.

Zaradi krize v orijentu smo dobili nalog od vodstva v Carigradu, da v kratkem času prodamo preproge in druge predmete, ki se nahajajo v Trstu (Corso), Capo di piazza 2

in v Reki, ul. Adamich št. 8.

Preproge 20 %
Bronce . 35 %
Vezene 10 %

Okoristite se te ugodne prilike!

M. GABAI.

Odkrivena pekarna in slaščičarna Vinko Skerk - Trst

Via Acquedotto št. 15

Podružnica: Via Miramar št. 11.

Trikrat na dan svež kruh

Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bonbonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krokantov in vse predmete za peči. Najfinjša moka iz najboljših mlav po najnižji ceni. Fina inozemska vina in likerji v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdelujejo s higijeničnim električnim strojem.

:: Nizke cene ::

Gualtiero Cozzio

Passe San Giovanni 3 in Torrente 15 (nasproti Chiozzi) Trst

PRVA brusarska :: DELAVNICA :: za električni motor.

Bogat izbor škarij brivnih britev, nožev itd. itd. itd.

Brušenje vsakovrstnih rezil in strojev za striženje las.

Julio Meinl uvoz kave

Nova filijanka

Corso 30 - Trst - Corso 30

Krojačnica I. Suppanz

ul. Fabio Severo št. 15

izgotavlja moderne dam-ke jopice in plašče, kakor tudi civ. in vojaške obleke po najnižjih cenah.

UMETNI ZOBJE

Piombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

sobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. n.

Matija Bulić

priporoča cenj. občinstvu

svojo gostilno „Ai buoni amici“

v Trstu, ulica Belvedere šte. 39,

točilnico vina in piva

z raznimi mrzlimi jedili

v Trstu, v ulici Benvenuto Cellini št. 1

gostilno „Al buon Almissan“

v Rojanu, ul. Montorsino 3,

točilnico vina v Barkovljah (Bovedo), ul. Perarolo št. 342

(hiša Ščuka).

Toči se prvovrstno dalmatinsko črno belo in opelo vino iz Omša ter pivo

NB. Ne zamenjajte

Dobroznana tvrdka

Vittorio Piscur, Trst

ulica Arcata 1, zraven gost. „All' antico ussaro“,

opozarja svoje cenj. odjemalce, da je prejela velikansko partijo

napravljenih oblek za moše in dečke

z kolosalno izbero Pa tojev, Ustarijev, kožuhov, kupljenih pri prvih tovarnah, za prihodnjo jesensko in zimsko sezijo.

Prodaja se po tako nizkih cenah, kakor še nikje in nikoli

trgovine z drugo!

je bila skromno dostojna, vendar pa ni po-
dajala pravega milja D'Annunzijeve „Gio-
condi“.

Kakor rečeno, nam ni žal, da se „Gio-
conda“ ne ponovi, vsaj ob taki razdelitvi
ulog in ob taki pripravi.

V nedeljo popoldne se uprizori
repriza operete

„CIGAN BARON“.

Zvečer kakor izredno senzacijo priredi
naše gledališče dramo

„BALKANSKA CARICA“.

ki jo je spisal črnogorski kralj Nikola I.
Ozirom na sedanje heroične dogodke na
Balkanu, ki jih je pesnik-kralj proroko-
val, je ta predstava največje aktualnosti. —
Igralo se bo v originalu.

Tržaška mala kronika.

Trst, 8. novembra 1912.

Kolo so mu ukradli. Štefan Richardt,
stanujoč na Belvederu št. 63, je danes do-
poldne o polni dvanajstih šel na glavno
pošto in je pustil za par minut na ulici kolo,
vredno 120 K. Ko se je vrnil, kolesa ni
bilo več. Tatvino je naznanil policiji.

Zaradi nevarne grožnje. Peter Vu-
kovič, 32 let, stanujoč v ulici
Capitelli št. 5, bi bil silno rad imel za lju-
bimo neko 45letno Katarino Asenka čvo-
slanujočo v ulici Punta del Forno št. 12.
Ker pa se mu ta le ni hotela udati, jej je
začel groziti s smrtjo. Ženska je stvar na
znenila policiji, ki je zaljubljenega Vukoviča
spravila v zapor.

Dvajset dolarjev je izginilo. Ivan
Virzek se je pripeljal v Trst s svojo ženo
vračajoč se iz Amerike. Sročil je šel ve-
čerjat v neko gostilno v ul. S. Siero nuovo,
kjer so se mu pridružili štirje neznanci in
ga povabili, naj igra žnjimi. Virzek je re-
šil igrati in je izgubil par kron. Ker ni
imel drobiža, je prosil gostilničarja, naj mu
zmenja zlat za 20 dolarjev. Ker pa gostil-
ničar ni hotel zmenjati denarja, se je po-
nudil eden igralcev, da gre menjat Virzek
mu je dal zlat, oni je odšel, a nazaj ga ni
bilo več.

Požarušen samoumor. Sedemnajst-
letnemu gimnazijcu v Kopru Armandu Krebsu
je pred dvema mesecema umrl oče. Odtodaj
je bil Krebs vedno zelo pobit in pobitost je
tudi naraščala vedno bolj in bolj, ko je
videl, da se tudi mati nikakor ni mogla po-
tolaziti vsled te izgube. Včeraj si je ubogi
deček v svojem obupu pognal iz revolverja
kroglo v prsi in se težko ranil.

Našil so ga z revolverjem v eni roki v
drugi pa z očetovo sliko. Misli si je lahko
žalost uboge matere, ko jo je po oni bridki
izgubi zadela še tako hud udarec.

Rožičke je delala svojemu odsotnemu
soprog, misleč da ostane stvar skrita, a iz-
tekla se je vse drugače, kakor je mislila.
Premalo prebrisana ženska. Anton Juzi,
kurjač na parobrodu Avstro Amerikane
„Atlante“ se je namreč vrnil v Trst z dalj-
šega potovanja in je tu izvedel, da se je
njegova zvesta žena med tem časom to-
lažila z nekim drugim. Juziju ta zvestoba
ni bila posebno všeč in sklenil se je ma-
ščevati. Nabavil si je steklenico solne kise-
line in jo vrgel svoji nezvesti ženi v obraz,
da je bila strahovito opečena po celem licu.
Nesrečnico so prepeleli v bolnišnico, ma-
ščevalnega soproga pa v zapor.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa.

Skupna redna telovadba
župnih vaditeljskih zborov:
V soboto ob šestih zvečer:
Članice. Pridite polnošte-
vilno! Na zdar! Načelnik.

Tržaška skupina „Zveze bančnih in
hranilnih uradnikov Avstrije“ bo imela
svoj redni občni zbor danes v soboto ob
8 in tri četrt zvečer v dvorani Tericore,
ulica Chiozza št. 7, I. Dnevni red: O vo-
ritev zborovanja, poročilo o društvenem
delovanju v letih 1911—1912, blagajniški
in poročilo revizorjev, razprava glede urad-
nih ur ob sobotah, poročilo odposlanca
centralnega vodstva, volitev funkcionarjev,
slučajnosti.

Učiteljsko društvo ima danes ob
5 in tri četrt sejo v društveni sobi.
Pevski klub bivših kolašev. Člani in
prijetelj kluba vabijo se jutri v nedeljo ob
2 popoldne na sestanek v ul. G. Galatti
št. 18.

Telovadno društvo „Sokol“ v Šked-
nju. Drevi ob 8 „Martinov večer“ z razno
vrstnim sporedom. K obilni udeležbi vabi
Odbor.

Učiteljsko društvo ima v ponedeljek,
dne 11. t. m. ob 5 in tri četrt v društvenih
prostorih. K seji so vabljeni tudi naprečni
referentji za jesensko zborovanje in predsed-
niki odsekov.

Nar. del. organizacija.

Skupina „Čistilnica petroleja“ v
Škednju sklicuje za danes ob 6 zvečer
javen shod v konsumnem društvu pri
Sv. Anli.

Dnevni red: 1) Gibanje delavstva v čis-
tilnici petroleja, 2) Zahtevamo obrtno šolo!
Delavci, nadejamo se, da posetite ta
shod v čim večjem številu. Odbor.

Društveni ples NDO. Jutri društveni
ples v dvorani NDO. Začetek točno ob 4
popoldne.

Jutri shod zidarjev na Kolonkovcu. Po-
roča tudi dr. Josip Mandić.

Skupina „Plavž“ NDO v Škednju
danes ob 730 javen shod v prostorih
„Gospodarskega društva“ v Škednju.

Dnevni red: 1) Položaj delavstva v
Plavžih in organizacija, 2) Zahtevamo obrtno
šolo! Delavci vsi na ta važen shod!

Posredovalnica dela NDO. Pisar-
niško ali pazniško službo išče mladenič,
ki je dovršil pet razredov ljudske šole in
dva meščanske šole; je izručen diurnist in
litograf. — Naslov pove: Posredovalnica
dela NDO.

Takoj se odda meblo.ans sobica. Ulica Farneto
št. 44, mezzanin 20.

Magazin mali se odda v najem. Obrniti se
ulici Galatti 12 od 6—7 zvečer.

Trgovski pomočnik, vojaške prost.
— išče, primarne
službe v kakem rimskem mestu, ali pa tudi kot
otnik. Zmožen je češkega in nemškega jezika po-
noma, slovenskega in italijanskega delon a iz-
vežban je tudi v stenografiji in strojepisju. Naslov
„Merkur“ — Poste restante Pola. 2507

Iščem postrežnico za čez dan, ali za
nekaj ur na dan
Oglasiti se je ulica Pietro No 4, III. 2509

Vino- in pivotoč v barkovijanski oko-
lici, v levi legi, z
vrtom, dvema sobama za stanovanje, vse skupaj za
15 K mesečno se da v najem takoj. Kavarna „Pro-
gresso“, Obcevar. 2510

B k dobre pasme je na prodaj. Opčine 146. 2511

Išče se za takojšnji nastop sluga za raznašanje
knjig in druga dela, zmožen slovensčine in
nekaj nemšine in laščine. Vstop takoj. Plač po
dogovoru. P. nuibe Slovenska knjigarna Jo-pi Go-
renjec, Trst, ulica Caserma 17. 2514

Hišca v Rodiku in zemljišče se prodaja ali
oddaja v najem. Naslov pove inšerati
oddelek Edinosti pod št. 2515. 2513

Odda se takoj mala sobica. Gaspare Gorzi št. 3.
II. nad. vrata 13. 2516

Odda se prostorna, čista sobica takoj s hrano.
Belvedere 57, II. 2517

Stavbišče se prodaja po parcelah, 30 K kvad-
ratni sežnj, ul. Commerciale,
blizini gostilne „Panorama“. Pojavila daje Emilio
kavarna Rossetti, od 8 do 10, od 3 do 4. 2518

Lokal, primeren za kavarno, se oddaja v najem.
Pojavila v isti hiši, via Trieste, nasproti
domobranci vjašnici v Goici, II. nadst. 2477

Proda se posestvo v lepi legi v se-
dini trga Cirknice
Posestvo obsega iz nje, travnikov, gozdov, vrta i
gospodarskih poslopij: hiše dveh etaž, bokenih
ter enake kleti in skednja. Hiša je opremljena z
vodovodom in se nahaja v hiši dobro uspevajoča
tjg vina a špecerijem blagom, kar je tudi vržen
za trgovce. Proda se tudi sama hiša. Vzrok je 8-1a
v Vodicah, Istra. Več pove Jožef Ronko, Cerkljica. 2478

Odda se lepa, popolnoma opremljena soba v
I. nad. z otni na ulico blizu Narodnega
doma pri sv. Ivanu št. 699. 2492

Ljudska kuhinja, edina v okolici, čisti dnevni
dohodek K 10 — majhna najemnika
se prodaja takoj za vsako ceno. Ul. Madonna št. 30
2493

Stanovanje, dve sobi in kuhinja se odda.
Ul. Molin grande 46, IV. 2490

Meblirana soba se odda takoj pri al venki
družini. Ulica Boschetto št. 40
II. vrata 8. 2245

Stalni krajevni agenti zmožni nem-
ščine se
prejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prida-
janje dovoljenih rečev v Avstro-Ogrski. — Ponudbo
pod „Merkur“, Brno, Avgust 20. 244

Obesala iz medi za zavese se prodajo
po K 350. — Via
Caserna 14, Umberto Casca, trgovina z železino. 2235

Soba meblirana se odda v ulici Giovanni Boc-
caccio 16, I. 2235

Nova krojačnica. Priporočila se slavnemu
občinstvu IVAN G-
RUČAN v Trstu, ulica del Rivo št. 17, II, vira 9.

Izvoz svinjske masti.

5 kg visoke sirove bagvunske masti,
sveže iz klavnice, pošiljam po pov-
zetju za 11 kron in razpuščeno
svinjsko mast. — Poštino plačam jaz.

U. HAMAR, Izvoz svinjske masti
Praga - Karlin, Češko.

V ulici Carradori št. 4

(vogal ul. Nicolò Machiavelli)

se je otvorila te dni nova, velika

trgovina drobnarij

v kateri se prodajajo vsakovrstne bžute-
rije, japonske vaze, posode za kavo, čaj
td., katere prihajajo naravnost iz Japonske.

Pekarna in slačilarna VIEZZI

in Barriera vecchia štev. 4. — Telefon štev. 14-43.

FAVE Iz samih mandljev, lastnega izdelka.

Velikanska izber slaščic, mandljeve torte, zdrobov
kipnik, sadni in orehovi pavalniki, potvica s pinjoli, polentina, torte, krema glacé itd.

Dezertna vina. — Štirikrat na dan svež kruh.

Sprejemajo se vsakovrstna naročila za svatbe, botrinje in vsakovrstne druge slavnosti.
Postrežba na dom. Pošiljatve na deželo. Postrežba točna.

Žalostnega srca naznanjamo sorodnikom, pri-
jateljem in znanec bridko vest, da je naš soprog
in oče, gospod

Anton Minkuš

upokojeni c. kr. orož. iški stražmoister
po kratki bolezni danes mirno v Gospodu zaspal.
Priporočamo ga vsem prijateljem in znanec
v blag s omini.

Ljubljana—Trst, 7. novembra 1912.

Marij. Minkuš, soproga
Anton, Maks, Gustav, Viljem, Marija, Josipina,
otroci.

Lepa prilika: **50% PRIHRANKA!!**

Kdor ljubi svoj dom, pač ne omeni prilike, da
bi ga ne olepšal s steriliziranimi rastlinami, ki
so popolnoma enake svežim, nasprotno pa jih
ni treba gojiti s krasnimi kipi izredno lepo
opremljenimi, n drugimi predmeti, ki so pripravi
tudi za darila. — Kdor hoče napraviti dobro
kupčijo, naj jo stori takoj, ker ta prilika se
bo nujila le kratke čase

Obrniti se je: ulica Sette Fontane št. 2, I. nad.
vrata 2, (tramvajsko p. stajališče na t. gu Barrier.).

Priporočam cenj. občinstvu svojo gostilno

Alla Città di Klagenfurt

Trst, Salita di Promontorio št. 5.

Toči se vino vipavsko istrsko in

Kuhinja vedno pripravljena z dobrimi jedili

Sobe za spanje od K 1 naprej. Cene zmerne.

Franc Pernek, lastnik.

Deležnik

s primerno glavnico vstopi lahko takoj v
solidno, dobro upeljano obrtno
podjetje z letno rentabilnieto K 20000.

Naslov pove Inscr. oddelek pod št. 2397

Krojačnica Vek. Terzo

Trst, ulica Fonderia štev. 4, I. n.

Priporočila se občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna
postrežba po najnižjih cenah in najnovejšem kroju.

Bogata izbira najnovejših angliških vzorcev.

SVOJI K SVOJIMI

ODLIKOVANA
tržaška prodajalna obuval

ULICA GIOSUÈ CARDUCCI ŠT. 21

razn. različnih izberov najfinjših moških in žens-
kih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi
po izrednih cenah:

Usnje Boxcalf s trakovi . . . po K 10.-

Usnje Boxcalf z elastiko . . . po K 10.-

Usnje Boxcalf onlika Derby . . . po K 10.50

Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10.50

Enaki za dečke 1 K manj. — Vaukov. blago I. vrste.

Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov
vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni štev. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.
Telefon št. 251, Rim. II.

JOSIP BABIČ - Trst
via San Marco št. 12.

Priporočila svojo na novo prevzeto in
urejeno

GOSTILNO

Toči se vipavsko belo vino, istrsko
črno, opol dalmatinski, vermut, marsala.
Kuhinja domača vedno na razpolago
— i gorkimi in mrzlimi jedili. —

Lekarna Brelih v Sežani

Ribje olje I. vrste zagotovljeno iz pole-
novke in uvoženo direktno iz Norveške.

I steklenica K 1.20; 3 steklenice
— po pošti franko kron 4.50. —

Salon za gospe

Pranje glave, česanje, barvanje las, izdelo-
vanje in veliko skladišče lasuljarskih del,
kakor pletenice, kroketi itd. Priporočila se
p. n. gospem

A. ŠEBEK,

lasuljar, Trst, ulica G. Carducci štev. 9.

Kavarna
pri rojanskih obokih
(al Volti di Rolano) Tel. 19-34
ima na razpolago vsakovrstne
li-e-e tu- in inozemskih tova-
ren, hladno in vedno sveže
pivo. Poleg tega ima vsako-
vrstno slovensko, italijansko, nemško, češko in
madjarsko časopise in revije ter ilu-tracije. Dva bi-
ljarda. Postrežba točna. Cene zmerne. Snaga zajemena.

ANTON LENČEK

trgovec z vinom in gostilničar v Trstu.

Priporočila slav. občinstvu svojo zalogo vina
istrsko, vipavsko, dalmatinski opolo in kraški teran)
na drobno in na debelo v ulici della Zonta št. 5,
kakor tudi svojo

gostilno „Al gallo“

na trgu pred voj. šolno Piazza Caserma štev. 6,
kjer ima na razpolago poleg omenjenih vin, tudi
vedno sveže pivo in gorka in mrzla jedila. Cene zmerne

BRIVEC

Andrej Rojic

TRST - ULICA ACQUEDOTTO št. 20.

Higijenična in dobra postrežba. Se priporočila za obisk.

G. de VECCHI
naslednik A. FONDA,
Trst, ulica del Bosco št. 17.
Zaloga sena, krme in otrobov.
Seno I. klama, ogersko seno,
beneški otrobi, otrobi št. 84.

Poskusite FI-
GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-
finejši in
najzdravejši kavni pridelatek. Dobiva se
v vseh boljših prodajalnicah.

POZOR! Skladišče se na-
haja v I. nadst.